

УДК 004.2

THE IMPORTANCE OF READING IN TEACHING ENGLISH TO COMPUTER SCIENCE STUDENTS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

ВАЖЛИВІСТЬ ЧИТАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ» У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Protasova A.P. / Протасова А.П.*ст. викладач.*

ORCID: 0009-0009-8016-9140

Svoboda A.M. / Свобода А.М.*ст. викладач*

ORCID: 0000-0003-1467-130X

*Robert Elvorti Economics and Technology Institute,**Kropyvnytskyi, Yevhena Chykalenka 3, 25006**Економіко-технологічний інститут імені Роберта Ельворті,**Кропивницький, Євгена Чикаленка, 3, 25006*

Анотація. У статті розглядаються особливості викладання англійської мови студентам спеціальності «Комп'ютерні науки». Наголошується на важливості професійно орієнтованого підходу до навчання, який враховує специфіку ІТ-сфери та комунікативні потреби майбутніх фахівців. Окрема увага приділяється розвитку навичок читання технічної документації, наукових статей, профільних блогів та форумів, що є невід'ємною частиною професійного становлення студентів. Здатність ефективно сприймати інформацію англійською мовою з різноманітних джерел сприяє поглибленню фахових знань, самостійному навчанню та підвищенню конкурентоспроможності на міжнародному ринку праці. Також висвітлено роль сучасних цифрових інструментів та автентичних матеріалів у підвищенні мотивації та ефективності навчального процесу. Результати дослідження можуть бути корисними для викладачів англійської мови у вищих навчальних закладах технічного профілю.

Ключові слова: ІТ-сфера, курс, англійська мова, читання, ІКТ, EFL, ESP.

Вступ.

У сучасному світі англійська мова є не лише засобом міжнародного спілкування, а й ключовим інструментом для професійного зростання, особливо в галузі комп'ютерних технологій. Оскільки більшість технічної документації, наукових публікацій, програмного забезпечення та навчальних матеріалів представлена англійською мовою, володіння нею стає обов'язковою умовою для майбутніх фахівців у сфері ІТ. З огляду на швидкий розвиток інформаційних технологій і глобалізацію професійного середовища, студенти повинні не лише володіти загальною англійською, а й розуміти специфічну термінологію, мати

навички читання технічних текстів, участі в дискусіях та презентаціях проєктів англійською мовою. Це вимагає переосмислення традиційних підходів до викладання англійської мови у вищій школі, з урахуванням професійних потреб студентів спеціальності «Комп'ютерні технології». Зростає потреба в інтеграції фахового контенту в навчальні програми, застосуванні сучасних методів і технологій навчання, а також у формуванні міждисциплінарної мовної компетентності. У статті розглядаються основні особливості навчального процесу, спрямованого на підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно функціонувати в міжнародному ІТ-середовищі.

Читання як важлива складова вивчення мови

Читання є однією з чотирьох основних мовних навичок, яка визначається як когнітивна здатність читати та розуміти письмовий текст (Montaner, 2020). Читання також є засобом для вивчення мови, оскільки воно дозволяє читачам обробляти введені мовні дані у свій вільний час, але щоб стати ефективним читачем у професійних цілях, студент також повинен навчитися різноманітним складовим навичкам, щоб ефективно працювати з текстом і отримувати від нього користь. У цьому сенсі Наттолл (1996, стор. 4) стверджує, що «читання — це процес виходу з тексту якомога ближче до повідомлення, яке вкладає в нього письменник». Читання вимагає здатності розпізнавати зв'язок між різними елементами в реченні. Але читачі також повинні знати про текстову організацію та жанр, включаючи зв'язок між інформацією в різних режимах. Ефективне читання передбачає візуальне розпізнавання слів, шаблонів, речень і дискурсів; таким чином, «читання може означати здатність розпізнавати речення та їх значення як лінгвістичних елементів або це може стосуватися здатності розпізнавати, як вони функціонують як частини дискурсу» (Widdowson 1978, p. 63). Крім того, досвідчені читачі також навчаються навичкам передбачення, щоб окрім сприйняття написаного вони також могли передбачити, що буде далі в тексті. Цей тип метакогнітивних навичок полегшує процес читання та підвищує швидкість обробки.

Хоча зрозуміло, що читання охоплює здатність розуміти та інтерпретувати

інформацію, що міститься в письмовому уривку, і багато написано про читання першою та другою мовами, на диво мало уваги в літературі приділяється фактичному процесу, пов'язаному з читанням, або тому, що можна зробити в контексті EFL або ESP, щоб полегшити набуття навичок читання звуку. Це тим більше дивно, бо читання є важливою сходинкою до вдосконалення інших мовних навичок. Райс (1983) підкреслює, що «чим більше наші студенти читають, тим більше вони знайомляться зі словниковим запасом, ідіомами, моделями речень, структурою організації та культурними припущеннями носіїв мови» (Yavas Celik & Yavuz, 2020).

Зокрема, ніхто не може заперечувати роль читання для вдосконалення письма. Зв'язок між цими двома навичками очевидний у багатьох контекстах викладання-навчання. Оскільки, як каже Ранда (1990, стор. 174), письмо «орієнтовано на читача», а «письменник бере участь у процедурних діях, щоб зробити інформацію доступною та задовольнити очікування читача», імовірно, що студент, який добре читає, матиме перевагу, коли справа доходить до письма. Після оволодіння навичкою читання учні повинні вміти краще писати мовою. Але щоб краще писати, учні повинні навчитися краще читати.

Важливо зазначити, що більшість фахівців з викладання англійської мови виділяють два основних типи читання: екстенсивне читання та інтенсивне читання. Ці два підходи до навчання читання мають взаємодоповнюючу мету; однак вони відрізняються за деякими характеристиками. Перше залежить від інтересів і схильностей кожного учня. Це читання заради задоволення від читання, а не зосередження уваги на кожній деталі написаного. У цьому ключі Бемфорд і Річард (2004, стор. 4) стверджують, що «екстенсивне читання – це процедура навчання мови, коли учні мають прочитати велику кількість матеріалів або довгих текстів для глобального розуміння, головною метою якого є отримання задоволення від тексту». Однак інтенсивне читання означає детальне читання для повного розуміння кожної частини тексту. Він спрямований на те, щоб зрозуміти основну думку тексту. Відповідно до Брауна (1988, с. 400), інтенсивне читання «привертає увагу до граматичних форм,

маркерів дискурсу та деталей поверхневої структури з метою розуміння буквального значення, наслідків, риторичних зв'язків тощо».

Основні стратегії викладача для підвищення мотивації студентів

Мотивація до навчання може підвищуватися позитивним досвідом навчання та досягненнями. Безумовно, поведінка викладача є потужним інструментом мотивації, оскільки він/вона є тим, хто дає та передає знання учням, тобто він/вона є не просто джерелом інформації, а має діяти, щоб підтримувати учнів у процесі здобуття ними нових знань. Викладачі англійської мови спеціального вжитку відіграють важливу роль у розвитку мотивації учнів. Якщо викладачі представляють тексти для читання та мотивують учнів практикувати читання, вони, безумовно, розвинуть вищий рівень майстерності та позитивного ставлення до процесу навчання.

Важливо зазначити, що ставлення викладачів англійської мови спеціального вжитку до використання ІКТ є важливим. Що стосується нових технологій у викладанні/вивченні мови, то інтерактивність, використання автентичних матеріалів і нових ресурсів повинні добре розуміти в першу чергу викладачі. Викладачі англійської мови спеціального вжитку мають бути добре підготовленими та максимізувати користь від використання ІКТ у навчанні всіх навичок загалом і читання зокрема, щоб ефективно виконувати завдання навчання.

Отже, викладачі англійської мови спеціального вжитку повинні розуміти способи використання як комп'ютерів, так і Інтернету, щоб запобігти ризику неуспішності викладання/навчання. Тому вони повинні припинити розглядати використання Інтернету як загрозу і навчитися працювати з різними інструментами. Знання того, як впоратися з цими можливостями, дасть нам більше шансів стати високоефективними та продуктивними викладачами. І студенти EFL, і ESP потребують ефективних стратегій для розвитку мовних навичок. Викладачі англійської мови спеціального вжитку повинні навчати та застосовувати стратегії читання, які дозволяють учням отримати бажане значення з тексту. Викладачі повинні бути добре підготовленими та

кваліфікованими для розробки уроку з розумінням читання, враховуючи потреби учнів. Надзвичайно важливо навчати студентів англійської мови спеціального вжитку стратегіям сприяння розумінню, оскільки більшість із них намагаються знайти значення невідомих слів під час читання тексту. Необхідно навчити їх стратегіям читання, які допоможуть подолати їхні проблеми. Багато дослідників обирають такі стратегії, як: зйомка, сканування, прогнозування, висновки та підсумовування. Все це допомагає учням навчитися читати краще. Оскільки словниковий запас є проблемою, важливо також навчити студентів стратегії вгадування, щоб вони могли вивести значення слова з його контексту. Перегляд і сканування можуть допомогти учням ESP розвинути свої здібності до читання в тому сенсі, що вони дозволяють учням отримати огляд статті або визначити відповідні розділи тексту. Викладачі англійської мови спеціального вжитку повинні навчати цих двох стратегій, щоб дати можливість своїм учням швидко отримувати інформацію, таким чином зменшуючи почуття розчарування.

Усі наукові галузі мають певну термінологію, пов'язану з їх сферою дослідження. Студентів третього курсу вже слід ознайомити з термінами обчислювальної техніки, щоб мати можливість керувати ситуаціями ESP і легше читати ділові документи. Викладачі англійської мови спеціального вжитку повинні бути добре навчені визначати відповідну англійську мову спеціального вжитку та розробляти вправи, щоб озброїти учнів конкретними термінами. Той факт, що студенти третього курсу часто стикаються з проблемами з незнайомими словами під час читання, підтверджує необхідність ознайомити їх із специфічною термінологією. Наявність визначень і пояснень термінів у формі глосарію чи спеціалізованого словника також було б дуже корисним для розвитку навичок читання учнів. Підводячи підсумок, можна сказати, що вивчення англійської мови необхідно заохочувати в наукових сферах, де це важливо, щоб майбутні спеціалісти могли краще справлятися з новими вимогами глобалізації. Важливо розвивати читання на уроках англійської мови спеціального вжитку, тому викладачі англійської мови спеціального вжитку повинні бути добре підготовленими та вміти мати справу зі стратегіями читання,

застосованими до спеціалізованих текстів, і відповідними компетенціями. Дуже важливо використовувати підготовлених викладачів англійської мови спеціального вжитку, щоб дати студентам цінні інструкції та методи, підвищуючи їхні мовні навички. Ці вчителі повинні використовувати сучасні методи навчання, доповнені аудіовізуальними можливостями, що полегшить завдання викладача.

Висновки.

Аналіз особливостей викладання англійської мови студентам спеціальності «Комп'ютерні науки» засвідчує необхідність адаптації навчального процесу до специфіки ІТ-галузі. Такий підхід вимагає не лише розвитку загальнокомунікативних умінь, але й формування професійно орієнтованої мовної компетентності, що охоплює здатність працювати з автентичними джерелами, розуміти технічну термінологію та ефективно взаємодіяти в професійному англійському середовищі.

Одним із ключових компонентів підготовки є розвиток навичок читання спеціалізованих текстів англійською мовою. Уміння працювати з технічною документацією, науковими публікаціями, галузевими статтями, форумами та інструкціями є необхідною умовою для самостійного професійного розвитку, пошуку рішень у нестандартних ситуаціях, участі в міжнародних проєктах та командній співпраці.

Не менш важливою є робота зі спеціалізованою лексикою, яка є основою для побудови професійної мови програмування, опису алгоритмів, роботи з API, написання технічних завдань та ведення ділового листування. Засвоєння цієї лексики потребує поєднання традиційних та інноваційних методів, що включають як контекстуальне навчання, так і використання онлайн-платформ та інтерактивних ресурсів.

Окремо варто підкреслити значення мотивації у процесі вивчення англійської мови. Студенти спеціальності «Комп'ютерні науки» часто мають високу зацікавленість у практичному застосуванні мови, особливо якщо бачать її зв'язок із реальними кар'єрними можливостями. Володіння англійською

відкриває шлях до участі в міжнародних конференціях, стажуваннях, отримання сертифікацій, доступу до найновіших досліджень та інновацій. Формування внутрішньої мотивації можливе через інтеграцію автентичних матеріалів, реальних проєктів, кейсів та завдань, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності студентів. Таким чином, ефективне викладання англійської мови студентам ІТ-спеціальностей має базуватися на поєднанні фахового контенту, інтерактивних методів, міждисциплінарного підходу та мотиваційної підтримки. Такий підхід сприяє формуванню компетентного, впевненого у своїх силах фахівця, готового до викликів сучасного цифрового світу.

Література:

1. Bamford, J. & Richard, R. D. (2004). Extensive reading activities for teaching language (pp. 1–4). Cambridge, UK: Cambridge Handbooks for Language Teachers.
2. Brown, D. (1988). A world of books: an annotated reading list for ESL/EFL students (2nd ed., pp. 400–450).
3. Montaner, S. (2020). EFL written competence through twitter in mobile version in compulsory secondary education. *Global Journal of Foreign Language Teaching*, 10(2), 101-110. <https://doi.org/10.18844/gjflt.v10i2.4665>
4. Nuttall, C. (1996). *Teaching reading skills in a foreign language*. Bath, UK: Heinemann.
5. Randa, M. (1990). *Learners needs and ESP*. Damascus, Syrian Arabic Republic: Scientific Study and Research Centre.
6. Reiss, M. A. (1983). Helping the unsuccessful language learner. *Canadian Modern Language Review*, 39(2), 257–266.
7. Richards, C. (2005). *Methodology in language teaching*. Cambridge, UK.
8. Widdowson, H. G. (1978). *Teaching language as communication*. Oxford, UK: Great Britain.
9. Yavas Celik, G., & Yavuz, F. (2020). The role of the language aptitude and self-reported strategy use on the achievement of EFL learners. *Global Journal of*

Foreign Language Teaching, 10(1), 32-48. <https://doi.org/10.18844/gjflt.v10i1.4412>

Abstract. *The article examines the features of teaching English to students majoring in Computer Science. The importance of a professionally oriented approach to learning is emphasized, which takes into account the specifics of the IT sphere and the communicative needs of future specialists. Special attention is paid to the development of skills in reading technical documentation, scientific articles, specialized blogs and forums, which is an integral part of students' professional development. The ability to effectively perceive information in English from various sources contributes to the deepening of professional knowledge, independent learning and increased competitiveness in the international labor market. The role of modern digital tools and authentic materials in increasing motivation and effectiveness of the educational process is also highlighted. The results of the study may be useful for English teachers in higher educational institutions of a technical profile.*

Keywords: IT sphere, discourse, English, reading, ICT, EFL, ESP.

Статтю надіслано: 15.04.2025 р.

© Протасова А. П., Свобода А. М.